

نام و نام خانوادگی:		آزمون درس : فنون ادبی ۱		نمره به عدد:								
نام دبیر: فضلی		تاریخ آزمون : ۱۴۰۴/۱۰/۲		نمره به حروف:								
کلاس: دهم انسانی		مدت آزمون : ۹۰ دقیقه		تعداد صفحات: ۳ صفحه								
شماره صندلی:												
ردیف	تاریخ ادبیات و سبک شناسی : ۴ نمره											
۱	جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید . الف (پس از برافتادن سامانیان نخستین دولت اسلامی ایران بودند . ب (یعقوب لیث صفاری زبان را زبان رسمی قلمرو خود کرد . پ (شعر غنایی با دو شاعر معروف رودکی و در دوره خراسانی رواج یافت . ت (زبان فارسی میانه به دو شاخه و پهلوی تقسیم می شود .											
۲	درست (ص) و نادرست (غ) هر یک از موارد زیر را مشخص کنید . الف (شنیدن آواز پرندگان نیز یک متن است . ب (موضوع کتاب شاهنامه ابو منصوری تاریخ گذشته ایران است . پ (در زمان سامانیان عمده ترین مرکز فرهنگی شهر ری بود . ت (منطقه رواج فارسی دری ، نخست در مشرق و شمال غربی ایران بود .											
۳	موارد درست را از داخل کمانک انتخاب کنید . الف (یکی از نتایج نفوذ اسلام در ایران ، رواج خط (عربی / الفبایی) بود . ب (منظومه درخت آسوریک در اصل (پارتی / پهلوی) است . پ (قرن چهارم هجری ، دوران غلبه ، رواج و حفظ آداب و رسوم (ملی ، اسلامی) بوده است . ت (محمد بن جریر طبری کتاب تفسیر طبری را به زبان (عربی / فارسی) نوشت .											
۴	موارد صحیح را به هم وصل کنید . در قسمت « ب » یک مورد اضافی است . <table><tr><td>الف</td><td>ب</td></tr><tr><td>حماسه ملی اثر اوست</td><td>کسایی مروزی</td></tr><tr><td>شاعر اشعار حکمی و اندرزی</td><td>ابو علی بلعمی</td></tr><tr><td></td><td>فردوسی</td></tr></table>				الف	ب	حماسه ملی اثر اوست	کسایی مروزی	شاعر اشعار حکمی و اندرزی	ابو علی بلعمی		فردوسی
الف	ب											
حماسه ملی اثر اوست	کسایی مروزی											
شاعر اشعار حکمی و اندرزی	ابو علی بلعمی											
	فردوسی											
۵	کدامیک از بخشهای مشخص شده نادرست است ، درست آن را بنویسید . (بخش نادرست ابتدا مشخص شود سپس درست آن را بنویسید . الف (واژگان یک متن در حیطه <u>قلمرو زبانی</u> و نوع جملات آن در <u>قلمرو ادبی</u> و بار معنایی آن در <u>قلمرو فکری</u> بررسی می شود . ب (برای کشف لحن و آهنگ یک متن ابتدا آن را <u>چشم خوانی</u> می کنیم . و باید تمام یک اثر را یکبار بدون گسست بخوانیم تا درک ارتباط طولی و <u>ساختار</u> محتوایی دچار اختلال نشود .											
	زیبا شناسی : ۶ نمره											
۶	با توجه به ابیات پاسخ دهید . (۱) خواب نوشین بامداد رحیل // باز دارد پیاده را ز سبیل (۲) سرو چمان من چرا میل چمن نمی کند // همدم گل نمی شود یاد سمن نمی کند الف (تکرار واج در کدام بیت محسوس تر است ؟ چرا ؟ ب (این تکرار باعث آفرینش آرایه می شود .											

۷	با توجه به موارد زیر ، آرایه های درست را از داخل کمانک انتخاب کنید . (الف) همه کس را عقل خود به کمال است و فرزند خود به جمال (سجع متوازی / سجع مطرف) (ب) مُلک بی دین باطل است و دین بی ملک ضایع (سجع متوازی / سجع متوازن) (پ) دوستی را که عمری فرا چنگ آرند ، نشاید که به یک دم بیازارند (سجع مطرف / سجع متوازی) (ت) زمانه قرعه نام می زند به نام شما // خوشا شما که جهان می رود به کام شما (واج آرای / واژه آرای)	۱
۸	در هر یک از موارد زیر تکرار کدام صامت ها و مصوت ها ، سبب به وجود آمدن واج آرای شده است ؟ (الف) ای شط شیرین پر شوکت من (.....) (ب) سر ارادت ما و آستان حضرت دوست // که هر چه بر سر ما می رود ، ارادت اوست (.....)	۱
۹	جای خالی را با کلمات درست پر کنید . (الف) عواملی که موسیقی لفظی کلام را پدید می آورد می خوانیم . (ب) واج نمود زبان و حرف نمود زبان هستند . (پ) واج آرای تکرار یک است به گونه ای که بر موسیقی و تاثیر آن بیفزاید .	۱
۱۰	در هر یک از موارد زیر ، بین کلمات مشخص شده چه نوع سجعی وجود دارد ؟ بنویسید . (الف) محبت را غایت نیست از بهر آنکه محبوب را <u>نهایت</u> نیست (ب) نصیحت پادشاه کردن کسی را مسلّم بود که بیم <u>سر</u> ندارد یا امید <u>زر</u> (پ) مال از بهر آسایش <u>عمر</u> است ، نه عمر از بهر گرد کردن <u>مال</u>	۰/۷۵
۱۱	در ابیات زیر میان کدام واژه ها آرایه تکرار وجود دارد ؟ (الف) یک عمر پریشانی دل بسته به مویی است // تنها سر مویی ز سر موی تو دورم (ب) هر کجا دردی است درمانیش هست // درد عشق است آنکه درمانیش نیست	۱
۱۲	چرا دو واژه مشخص شده در بیت زیر آرایه تکرار یا واژه آرای <u>ندارند</u> ؟ گر تو گرفتارم کنی من با گرفتاری <u>خوشم</u> // و خوار چون خارم کنی ، ای گل ، بدان خواری <u>خوشم</u>	۰/۵
	موسیقی شعر : ۶ نمره	
۱۳	مورد درست را از داخل کمانک انتخاب کنید . (الف) کوچک ترین واحد آوایی زبان (واج / هجا) نام دارد . (ب) (وزن / لحن) ادراکی است که از احساس نظم حاصل می شود . (پ) ترکیب یک صامت و مصوت بلند هجای (کشیده / بلند) را می سازد .	۰/۷۵
۱۴	گزینه مناسب را انتخاب کنید . (الف) شکل هجایی واژه « گندمک » می شود . (ب) در کدام گزینه « و » صامت است . (پ) شاعر برای انتقال عاطفه خود به دیگران از بهره می گیرد .	۰/۷۵
	۱ / خواهش ۲ / نانوا ۳ / دوست ۱ / موسیقی ۲ / لحن ۳ / زبان	
۱۵	جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید . (الف) حالتهایی چون غم ، شادی ، تاسف ، حسرت و تعجب نمودهایی از هستند . (ب) در تقطیع هجایی هر مصراع ، همیشه هجای آخر است . (پ) در شرط هم وزنی باید هجاهای یک مصراع و هجایی آن با مصراع مقابل یکسان باشد .	۱
۱۶	تعداد واج و صامتها و مصوتهای واژه « آرامش » را بنویسید .	۰/۷۵
۱۷	بیت « اگر هوشمندی به معنی گرای // که معنی بماند نه صورت به جای » را بطور کامل تقطیع هجایی کنید .	۱/۵

۱۸	با توجه بیهیهای گروه « الف » لحن و آهنگ مناسب را از گروه « ب » انتخاب کنید . (در گروه ب یک مورد اضافی است)	۰/۷۵										
	<table><tr><td>الف</td><td>ب</td></tr><tr><td>کردند قتل عام به نوعی که شد قلیل / از کودکان آل نبی شیرخواره هم</td><td>تند و ضربی</td></tr><tr><td>اگر جنگ خواهی و خون ریختن / براین گونه سختی برآویختن</td><td>سنگین و حزن آور</td></tr><tr><td>این کوزه گر دهر چنین جام لطیف / می سازد و باز بر زمین می زندش</td><td>کوبنده و کوتاه</td></tr><tr><td></td><td>سنگین و آرام</td></tr></table>	الف	ب	کردند قتل عام به نوعی که شد قلیل / از کودکان آل نبی شیرخواره هم	تند و ضربی	اگر جنگ خواهی و خون ریختن / براین گونه سختی برآویختن	سنگین و حزن آور	این کوزه گر دهر چنین جام لطیف / می سازد و باز بر زمین می زندش	کوبنده و کوتاه		سنگین و آرام	
الف	ب											
کردند قتل عام به نوعی که شد قلیل / از کودکان آل نبی شیرخواره هم	تند و ضربی											
اگر جنگ خواهی و خون ریختن / براین گونه سختی برآویختن	سنگین و حزن آور											
این کوزه گر دهر چنین جام لطیف / می سازد و باز بر زمین می زندش	کوبنده و کوتاه											
	سنگین و آرام											
۱۹	برای الگوی هجایی (صامت + مصوت کوتاه + صامت) یک واژه بنویسید .	۰/۵										
	تحلیل متن : ۴ نمره											
۲۰	با توجه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید . « درزی ای و جولاهه ای با هم دوستی داشتند و چون به هم بنشستند ، می گفتندی که کار این شیخ هیچ بر اصل نیست . » الف / یک نمونه کاربرد دستور تاریخی مشخص کنید . ب / یک نمونه واژه کهن بنویسید .	۰/۵										
۲۱	با توجه به ابیات پاسخ دهید . الا یا خیمگی خیمه فروهل / که پیشاهنگ بیرون شد ز منزل تبیره زن بزد طبل نخستین / شتربانان همی بندند محمل الف / دو ویژگی بارز و مشخص در قلمرو زبانی بنویسید . ب / قالب شعری این ابیات چیست ؟	۰/۷۵										
۲۲	با توجه به متن پاسخ دهید . « ملک گفت : آورده اند که بازرگانی غلامی داشت دانا و زیرک سار و بیدار بخت . بسیار حقوق بندگی بر خواجه ثابت گردانیده بود و مقامات مشکور و خدمات مقبول و مبرور بر جراید روزگار ثبت کرده بود . » الف (دو کلمه « زیرک سار و بیدار بخت » را از نظر ساخت واژه بررسی کنید . ب (در واژه های مشخص شده در متن چه آرایه ای وجود دارد .	۰/۵										
۲۳	نمونه زیر را از نظر ویژگیهای قلمرو فکری بررسی کنید . ای خواجه رسیده است بلندیت به جایی / کز اهل سماوات به گوش تو رسد صوت گر عمر تو چون قد تو باشد به درازی / تو زنده بمانی و بمیرد ملک الموت	۱										
۲۴	متن زیر را از نظر ویژگیهای قلمرو ادبی بررسی کنید . (سه آرایه مشخص کنید) « پسر این سخن در گوش نیاورد و بر قول من اعتراض کرد و گفت : برو شادی کن ای یار دل افروز / غم فردا نشاید خورد امروز دیدم که نصیحت نمی پذیرد و دم گرم من در آهن سرد او اثر نمی کند . روی از مصاحبت بگردانیدم و قول حکما به کار بستم . »	۰/۷۵										
۲۵	با توجه به موارد ذکر شده گزینه مناسب انتخاب کنید . الف (به دام افتاد روباهی سحرگاه / به روبه بازی اندیشید در راه ۱ / ترکیب سازی ۲ / شبکه معنایی ب (کمند به زه را به بازو فکند / به بند کمر بر ، بزد تیر چند ۱ / دستور تاریخی ۲ / متمم بین دو حرف اضافه موفق و پیروز باشید .	۰/۵										

باسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

اداره کل آموزش و پرورش استان البرز ناحیه ۱ کرج

امتحانات نوبت اول مجتمع آموزشی سلاله سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵

کلید

نام و نام خانوادگی:	آزمون درس : فنون ادبی ۱	نمره به عدد:
نام دبیر: فضلی	تاریخ آزمون : ۱۴۰۴/۱۰/۲	نمره به حروف:
کلاس: دهم انسانی	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	تعداد صفحات: صفحه
ردیف	تاریخ ادبیات و سبک شناسی : ۴ نمره	بارم
۱	الف / طاهریان ب / فارسی دری پ / شهید بلخی ت / پارتی	
۲	الف / درست ب / درست پ / نادرست ت / نادرست	
۳	الف / عربی ب / پارتی پ / ملی ت / عربی	
۴	حماسه ملی اثر فردوسی است شاعر اشعار حکمی و اندرزی کسایی مروزی است	
۵	الف / قلمرو ادبی (نادرست) قلمرو زبانی ب / ساختار (نادرست) فهم	
۶	الف / در بیت ۲ ، زیرا تکرار صامتها بیشتر شنیده می شود ب / واج آرایی	
	زیباشناسی : ۶ نمره	
۷	الف / متوازی ب / متوازن پ / مطرف ت / واژه آرایی	
۸	الف / صامت / ش / مصوت / - ب / صامت / س / مصوت / ا	
۹	الف / بدیع لفظی ب / آوایی - نوشتاری پ / واج	
۱۰	الف / مطرف ب / متوازی پ / متوازن	
۱۱	الف / سر و مو ب / درد و درمان	
۱۲	زیرا این دو کلمه ردیف شعر هستند و ردیف ، تکرار محسوب نمی شود .	
	موسیقی شعر : ۶ نمره	
۱۳	الف / واج ب / وزن پ / بلند	
۱۴	الف / الف / ۱ ب / ۲ پ / ۳	
۱۵	الف / عاطفه ب / بلند پ / تعداد - شکل	

۱۶	ء / آ / ر / ا / م / - / ش / ۷ واج ۳ مصوت ۴ صامت	
۱۷	ا ۱ گ ر ه و ش مَن د ی ب مع نی گ رای U - - U - - U - - U ک مع نی ب ما ند ن صو رت ب جای U - - U - - U - - U	
۱۸	کردند قتل عام به نوعیکه شد قتیل / سنگین و حزن آور این کوزه گر دهر چنین جام لطیف / سنگین و آرام	اگر جنگ خواهی و خون ریختن / کوبنده و کوتاه
۱۹	هر واژه درست قابل قبول است مانند : سر / کم / شب	
	تحلیل متن : ۴ نمره	
۲۰	الف / می گفتندی یا به هم بنشستند ب / جولاهه یا درزی	
۲۱	الف / به کاربردن کلمات کهن فارسی مثل فرو هل و تبیره زن و کمی واژه عربی	ب / قصیده
۲۲	الف / ترکیب سازی ب / سجع	
۲۳	شاعر با استفاده از سبک طنز و لحن تمسخرآمیز به سرزنش قد بلند خواجه می پردازد و می گوید که قد او به قدری بلند است که صدای فرشتگان را از آسمان می شنود و اگر عمر او به اندازه قدش بلند باشد حتی عزرائیل هم می میرد	
۲۴	درگوش نیاورد / کنایه غم و شادی / تضاد امروز و فردا / تناسب به کار بستم / کنایه دم گرم من در آهن سرد او اثر نمی کند / تمثیل	
۲۵	الف / ترکیب سازی ب / متمم بین دو حرف اضافه	

